

half negen, deze gezellige bijeenkomst, waarna de vergaderden in 't Museum de nieuwe aanwinsten gingen bezichtigen.

**Rectificatie** In ons vorig verslag wordt

de indruk gewekt, of alle mioceene vuurstenen verkeerden in 't verweeringsstadium. Dit is natuurlijk onjuist. De meesten zijn zelf geheel niet verweerd.

## AVIFAUNA der Nederlandsche Provincie Limburg,

benevens eene vergelijking met die der aangrenzende gebieden, door

**P. A. HENS, Valkenburg L.**

(Slot).

De Brabantsche heide kan haar Korhoenderstand zoowel uit de Limburgsche Peel als uit de Belgische Kempen ontvangen hebben. Een oorspronkelijke Korhoenderbevolking was daar vrij zeker niet, getuige de mij schriftelijk gedane mededeeling van Jhr. E. Wesselman van Helmond, volgens welke deze schitterende jachtvogel vóór 1894 in Zuid-Oost Noord-Brabant geheel onbekend was. De stand was het grootst tusschen 1900—1910, gaat echter in de laatste jaren aanzienlijk achteruit.

Wanneer men de vorenvermelde gegevens nagaat, dan ligt dus, gelijk gezegd, de veronderstelling voor de hand, dat de uitzettingen in de tachtiger jaren, resp. in Noord-Limburg en het Rijnland, in hoofdzaak de oorzaak zijn ge-

weest van de verbreiding van het Korhoen in Limburg en Brabant. De betrekkelijk spoedige teruggang maakt de juistheid dezer veronderstelling waarschijnlijker. Hartert (Vög. d. Paläarkt. Fauna. Bd. III. p. 1872) wijst er reeds op, dat weliswaar het continentale Korhoen in Engeland (alwaar een andere subspecies, n.l. *Lyrurus tetrix britannicus* With. & Lönbn. thuis hoort) is ingevoerd, zoodat men bij de beoordeeling der subspecies zéér voorzichtig moet zijn, doch dat gelukkig de meeste uitzettingen mislukt zijn. Hieruit blijkt, dat het Korhoen inderdaad met goed gevolg uitgezet kan worden, doch in de meeste gevallen echter zonder succes.

### Fam.: PHASIANIDAE.

GENUS: ALECTORIS Kaup. 1829.

232. *Alectoris rufa rufa* (L.). Roode Patrijs. — Duitsch: Rothuhn. Fransch: Perdrix rouge.

R. Baron Snouckaert van Schauburg vermeldt op p. 78 zijner Avifauna Neerlandica omtrent het voorkomen dezer soort het volgende: „Door den Heer Rendorp meer dan eens te „Mook (Limburg) geschoten en volgens de „Selys Longchamps (Faune belge. p. 115) ook „éénmaal bij Maastricht. Aldus Albarda; waar- „schijnlijk is hier bedoeld Mr. C. L. Rendorp „te Maastricht omstreeks 1866.”

Nadien is niets meer omtrent het voorkomen van dezen vogel in Limburg bekend geworden. In geen onzer provinciale collectiën is de soort inlands vertegenwoordigd.

Deze patrijs welke haar woongebied heeft in Zuid-Europa, wordt slechts toevallig in Noordelijke streken aangetroffen. In de Rijnprovincie is nog nimmer een zeker wild exem-

plaar aangetroffen (le Roi. V. f. d. R. p. 108). Omtrent het voorkomen in België schrijft Dubois (N. R. d. O. p. 188) het volgende: „De „passage très accidentel. Il y a déjà longtemps „qu'un individu fut tué près de Tournai; plus „récemment, une Perdrix rouge a été tirée en „Octobre 1903 à Bellem en Flandre”.

Overigens in de andere provinciën van ons vaderland zéér zeldzaam. Baron Snouckaert (Avifauna Neerlandica. p. 78) vermeldt nog een exemplaar, dat in December 1904 werd gevangen te Otterlo (Gelderland), waar destijds meerdere werden waargenomen. In de coll. der Rijks Hoogere Burgerschool te Wageningen bevindt zich een ♂ 23 April 1867 geschoten te Gilze-Rijen (N.-Br.) (Club v. Nederl. Vogelk. 1915. p. 127).

GENUS: PERDIX Briss. 1760.

233. *Perdix perdix perdix* (L.). Patrijs. — Duitsch: Rebhuhn. Fransch: Perdrix grise.

Een talrijke standvogel door de geheele provincie, vooral op het bouwland.

In sommige jachtvelden is het inheemsch broed vermengd met Oostenrijksche vogels. Zulks is o.a. jaren geleden te Houthem geschied.

Eveneens een talrijke standvogel in de Rijnprovincie (le Roi. V. f. d. R. p. 106) en België (Dubois. N. R. d. O. p. 188 en Le Gerfaut. 1921. p. 107).

GENUS: COTURNIX Bonn. 1791.

**234. Coturnix coturnix coturnix (L.). Kwartel. — Duitsch: Wachtel. Fransch: Caille ordinaire.**

Broedvogel, welke in aantal sterk wisselt. In sommige jaren talrijk, dan weer in bepaalde velden geruimen tijd in klein aantal of soms in het geheel niet aanwezig. Over het algemeen, in vergelijking met een 30 jaren geleden, in aantal afgenomen.

Komt in Mei en trekt weg of door in October en November.

Waargenomen in:

Gebied I. Broedvogel in grooter of kleiner aantal om Heerlen, Voerendaal, Margraten, Simpelveld, Bocholtz, Houthem (nog in 1924), Schimmert, Hulsberg, Munstergeleen, Sittard, enz. enz.

Gebied II. Broedvogel in de weiden langs de Maas, o.a. bij Geulle (J. Knols), Horn, Asselt (volgens H. Vallen nog zeer talrijk), Steijl (volgens Riotte. Ardea. 1913. p. 101, niet talrijk) enz.

Gebied III. O.a. broedend in de omgeving van Roermond, bij Nieuwstad enz.

Gebied IV. Broedt o.a. bij Arcen en Ottersum (J. Vallen).

Gebied V. Broedt in de Peel om Venray (volgens F. van Baar in de laatste jaren sterk in aantal verminderd), Helden-Panningen (J. Esser) enz. Op den trek ook in de omgeving van Weert (exemplaren in de coll. Beckers).

Ook in de laagvlakte der Rijnprovincie wordt de soort op vele plaatsen als broedvogel zeldzaam, terwijl zij er vroeger talrijk voorkwam (le Roi. V. f. d. R. p. 109). Hier dus hetzelfde verschijnsel als in Limburg. Zulks is eveneens in het arrondissement Verviers het geval. L. Coopman (Le Gerfaut, 1921. p. 107) vermeldt n.l.: „Commune il y a vingt cinq ans, „s'est raréfiée actuellement.” Daarentegen wordt voor België in 1922 een opvallende toename gesignaleerd (Le Gerfaut. 1923. p. 46).

Volgens Dr. Otto Schnurre: „Die Vögel der „deutschen Kulturlandschaft” 1921, p. 32—33, is de vermindering naar de meening van Klen-gel hoofdzakelijk toe te schrijven aan de jaarlijksche vangst der Kwartels in hun winterkwartier, Egypte. Er werden aldaar soms 1½ miljoen stuks per seizoen gevangen.

GENUS: PHASIANUS L. 1758.

**235. Phasianus colchicus L. Fasant. — Duitsch: Jagd-Fasan. Fransch: Faisan vulgaire.**

Overall in Limburg, waar geschikt terrein aanwezig is, aan te treffen, doch meestal in enkele exemplaren. Alleen in gereserveerde jachten soms talrijk.

Waar de soort zoo dikwijls vermengd is met

andere subspecies, als mongolicus, torquatus enz., is een raszuivere vogel haast niet meer te vinden; van daar, dat ik de soort slechts binair aanduidt.

Ook in de Rijnprovincie en in België een gewone jachtvogel.

Afgesloten 27—XI—'25.

## NEUE CYNIPIDEN AUS DEN NIEDERLANDEN,

von

H. Dettmer, S. J., Valkenburg (L.).

Anscheinend ist in der Gattung Figites Latr. noch viel Neues zu finden. Denn alles, was mir davon bisher zu Gesicht gekommen ist, ist nach der mir zugänglichen Literatur neu. Dabei sind mir ganze Gruppen der bislang bekannten Arten noch nicht vorgekommen.

Vor bemerkung. Alle hier beschriebenen Arten sind schwarz. Flügel sind glashell. Mesonotum und Areola werden nicht besprochen, weil sie für diese Arten wenig Charakteristisches bieten. Von der Areola ist die distale Arten gut, die proximale wenig, die hinten kaum bemerkbar.

### 1. *F. rubripes* n. sp. ♀.

Mandibeln braun mit rötlichem Schimmer. Gesicht verworren gerunzelt und ziemlich glän-

zend. Wangen fein gekörnelt. Schläfe gerunzelt. Stirn mit sehr feinen vertikalen Runzeln. Scheitel glatt. Stirn und Scheitel mit deutliche ungleich grossen, zerstreuten Punkten. Hinterhaupt glatt, schräggerunzelt. — Fühler etwa so lang wie Kopf und Mittelleib. 1. Glied und Wurzel des 2. braunschwarz, die folgenden schmutzigrot mit gebräunten Gelenken, die Endglieder allmählich dunkler werdend, so dass letztes Glied schwarzbraun ist. Dieses etwa doppelt so lang wie dick, etwas dicker als vorletztes, nicht doppelt so lang wie dieses. Glied 6—12 eiförmig, etwa ⅓ länger als dick, an Dicke kaum zunehmend. Glied 5—12 an Länge fast gleich. Rückenschildchen vorn fast glatt, sonst gerunzelt, hinten mit schwachem Rand. Gruben im Grunde glatt.

Propleuren unten und oben und am ganzen Vorderrand längsgefurcht. Raum vor der Flügelschuppe fast glatt und punktiert. Mesopleure ganz längsgestreift. Metanotum matt, graubehaart, die beiden Längsleisten nicht besonders stark.